

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. Quid sit educi formam de potentia Materiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

esse totale vel partiale, sed nec partiale, nec totale esse habuerunt antecedentes; ergo nec secundum imperfectum vel inchoatum esse, præfieri in materia. Sed pro secunda parte in contrarium

& causæ materialis; ergo subsumo, sed agentia producunt formas substantiales, quia ignis A, verbi gratiâ, producit in ligno ignem B, ut patet.

Dices: Ignem solas producere dispositiones ad formam ignis, ipsa autem forma producitur ab agentibus & substantiis universalibus. Contra 1. Non dantur tales substantiæ universales & idææ Platonice, ut dictum est in Logica. Contra 2. Eodem modo, quo ipsis adscribitur productio formæ ignis, potest etiam ipsis adscribi productio dispositionum, & sic nullum agens producat aliquid contra manifestam experientiam, & consequenter tollitur etiam omnis activitas causarum naturalium.

Probatur Conclusio secundò: XVII.

Quia omnis causa realiter influens in effectum ipsum, virtualiter continet, nihil enim aliud est sic continere, quam posse influere in aliud, seu posse concurrere ad ejus productionem, & non per modum conditionis, dispositionis vel applicationis, sed verè per modum causæ, in quo præcisè distinguitur causalitas materiæ respectu animæ rationalis, & aliarum formarum substantialium, quia respectu animæ rationalis est tantum conditio, & respectu aliorum vera est causa. Sed

Dices: Si forma dicatur educi de potentia materiæ, quia dependet à materia in genere causæ materialis; ergo eodem modo dici potest, quòd materia educatur de potentia formæ, quia dependet à forma in genere causæ formalis. R. negando consequentiam: quia materia non dependet à forma in fieri, quia est terminus creationis, quamvis dependeat ab ea in esse aliquo modo, forma autem in fieri, & in esse dependet à materia. Deinde materia est prior formæ; ergo non potest ab ea descendere veluti ab aliqua causa influente esse in illam.

QUÆSTIO III.

Quid sit educi formam de potentia materia?

Parum omninò esse mihi videtur scire, I.

quòd & quæ formæ educantur ex materia, nisi etiam sciatur, quid sit sic educi? ad quod explicandum, diversi modi ab Authoribus sunt excogitati, nam aliqui dicunt formam educi de potentia materiæ, aliud non esse, quàm educi de potentia agentium naturalium materialium, ita Gerardus de Odonis &c. alii verò volunt educi, nihil aliud esse, quàm produci de potentia proxima & particulari, quæ est qualitas quædam ultimè disponens materiam ad recipiendam formam; Ita Raguleus &c. Alii autem ajunt, educationem aliud non esse, quàm actionem eandem, quæ simul producitur forma ex materia & compositum, ita Suarez, quem plerumque sequuntur: Alii iterum, quòd educio nihil aliud sit, quàm dependentia formæ in fieri & conservari à materia, ita Fuentes &c. Alii deniq; dicunt educationem, esse productionem formæ cum dependentia à materia prius tempore existente, ita Connimb. quos etiam multi sequuntur: alii tandem, quòd educio nihil aliud

I.

Parvus modus explicandi educationem.

Opponitur Autoritas tum S. Augustini 3. Trinit. I. ubi ait: *Omnium, quæ generantur occulta quædam semina in mundi elementis late-re;* tum Philosophi 7. Met. qui dicit: *in materia esse aliquam partem rei faciendæ:* item 1. Physicorum docet: *ex quolibet non fieri quodlibet, sed ex determinato subiecto determinata res,* sed hujus non potest assignari alia ratio, nisi quòd indeterminato subiecto sit pars determinatæ formæ. R. D. Augustinum, per semina non intelligere partes formarum, sed facultates & virtutes causarum naturalium agentium & patientium. Ad Philosophum primo loco citatum, dico, ipsum loqui de materia secunda, seu composito, & sensus est, quòd in composito destruyendo sit aliqua pars rei faciendæ, & hæc est materia prima. Ad secundum, nego minorem, cur autem potius una quàm alia introducatur forma inde provenit, quia determinatur per agens intrinsecum, quòd introducit tales, & tales dispositiones, ad quas hæc vel illa forma potest sequi. Sed ex ratione

Instatur: Si formæ non præfuisent secundum aliquam partem, tunc non producerentur ex nihilo, sed omne tale creatur; ergo si materiæ secundum partem non præfuisent, sequeretur, quòd crearetur, ad quòd evitandum, potius dicendum erit, quòd secundum aliquam partem præfuisent. R. dist. ma. producerentur ex nihilo sui, concedo ma. ex nihilo subiecti, nego ma. & minorem, quia ad hoc, ut aliquid dicatur creari, debet produci ex nihilo sui & subiecti, quòd hic non est. Deinde illa pars formæ, quæ antecedenter præfuit, verè fuisset creata: si sufficeret, quòd ex nihilo sui produceretur, ut aliquid creetur. Deniq; quæro, an illa pars iterum præsupposuit aliam? si non; ergo nec requiritur ad totam formam.

Urgetur: Nihil educitur ex aliquo, in quo ante non fuit; ergo si ex materia educitur forma, debuit secundum aliquid fuisse, si non; ergo manet adhuc, quòd creetur. Sed R. dist. ant. In quo ante non fuit actu & formaliter, nego ant. virtualiter & potentialiter, concedo ant. & nego utramq; consequentiam: forma autem fuit in materia virtualiter & potentialiter, sicut etiam in virtute efficientis: unde

Dico 3. Formæ quæ educuntur de potentia materia, virtualiter continentur in ipsa, veluti in causa materiali ipsarum.

Probatur Conclusio primò: Quia si non continentur aliquo modo in materia, non producerentur de potentia ipsius, ut patet ex ratione educationis, sed hoc est falsum, quia tunc omnis forma substantialis crearetur, & nulla generaretur, in hoc enim distinguitur forma creata à generata, quòd hæc educatur de potentia materiæ, non verò illa. Deinde si non educerentur de potentia materiæ, tunc fierent ex nihilo, sed nullum agens naturale potest producere aliquid ex nihilo sine concursu subiecti

aliud sit, quam productio formæ à materia, cum dependentia ejusdem in fieri ab ea: ita Pontius, aliter. Qui tamen omnes modi explicandi patiuntur difficultatem; unde

II. *Non bene explicatur per illos.*
Dico I. Per nullum ex prædictis modis, explicatur beneeductio formæ de potentia materiæ.

Probatur Conclusio, quoad singulas partes, & primò quidem contra primùm dicendi modum; Quia secundùm hunc dicendi modum,eductio semper deberet attendi penes agens naturale, sed hoc dici non potest, ergò: probatur mi. tum quia liceteductio secundùm Erymon significet actionem causæ efficientis, nihilominus significat etiam actionem subjecti, quæ importatur per *to E vel Ex*, sicut importatur actio causæ efficientis per *ly ductio*, tum quia Deus educere potest formam de potentia materiæ, & tamen Deus non est agens naturale, ergò. Probatur etiam contra Raguseum, quia vel intelligit per potentiam proximam de genere qualitatis, ultimam dispositionem, quâ posita, Cælum vel Universalis causa inducat in materiam formam, & sic coincidit cum sententia Platonis, qui admittit substantias datrices formarum, vel intelligit, quòd ipsa qualitas concurrat materialitèr ad productionem formæ, quòd etiam implicat: quia nulla qualitas effectivè concurrere potest ad productionem substantiæ, imò forma cum illa qualitate deberet facere unum per se, quia verè in ea reciperetur & ab ea sustentaretur: quæ sunt inconvenientia, ergò. Nec valet deinde tertia via, quæ gratis omnino & superflue multiplicat actiones, quæ planè impertinentes sunt: nam si per impossibile non fieret compositum eadem actione, sed diversa: si tamen dependeret à materia comprobante & sustentante, adhuc educeretur de potentia ejus, si verò non dependeret, licet eadem actione produceretur, ipsa & composita, adhuc non educeretur. Deinde forma est causa compositi; ergò implicat, quòd eadem actione ipsa sit & compositum, cum præsupponatur ad compositum. Iterum forma est terminus formalis, qui generationis per se; ergò per se actione aliqua acquireretur & non tantùm comproduceretur, & quamvis aliquando comproduceretur, id tamen intelligendum est de productione illa per quam res accipit esse, sive per se & simpliciter, sive in alio, non verò pro productione, in qua res transit ad esse à non esse simpliciter.

Probatur Conclusio quartò, contra sententiam & opinionem Fuentis, tum quia quantitas Eucharistica educitur de potentia panis in prima ejus productione, quæ utiq; non creatur, & tamen non dependet in conservari, tum quia hinc sequeretur, quòd nulla forma educeretur de potentia materiæ, quòd est falsum, ergò: probo sequelam, quia nunquam verum est dicere, quòd forma dependeat in fieri & conservari à materia; ergò nunquam educeretur: probatur ant. quia nunquam sunt simul, ergò: probatur ant. quia productio est in primo instanti, non sic conservatio, ergò: probatur consequentia, quia alioquin sequeretur, quòd nulla esset creatio, quòd est inconveniens, ergò: probatur sequela, quia si creatio est con-

servatio, nulla adhuc est conservatio tota; ergò nec aliqua creatio.

III. De Forma Substantiali.

Probatur Conclusio contra Connimb. tum quia in causa efficiente non requiritur præexistentia temporis; ergò nec in causa materiali, ob omnimodam paritatem: tum quia licet nunc & defacto, requiratur prævia alteratio, quæ temporis instantiam requirit ad introducendam formam, id tamen absolute non est necessarium, quia si Deus crearet materiam, verbi gratia, aërem in toto hoc hemisphærio, & sol esset in cursu suo in eodem circulo eodem instanti, quo crearet Deus aërem sol cum illuminaret, & tamen tunc lux & lumen à sole produceretur in aëre de potentia ejus. Contra sextam deniq; opinionem, quæ à quarta recedit in eo, quòd non requirit conservati- nem dependentèr à materia, sed solam productionem, sic probatur conclusio, quia per hunc dicendi modumeductio non distinguitur à creatione; ergò non bene explicatur per eum; patet consequentia, quia malè aliquid definitur per illud, quòd alteri convenire potest: probatur ant. quia anima rationalis produceretur dependentèr à corpore veluti à materia, sed anima creatur; ergò educationis explicatio convenit cum creatione, seu non distinguitur à creatione; patet ma. quia anima rationalis nunquam produceretur nisi corpore debite organizato, ergò.

Dices: Anima rationalis potest per se produci independentèr à corpore, adeoq; per hoc sufficientèr distinguitur ab educatione. R. quòd etiam animæ brutorum possint per se produci independentèr à corpore, & omnes formæ substantiales independentèr à materia, & tamen adhuc educuntur ab ea, unde, licet anima absolute possit produci extra corpus, non tamen connaturalitèr.

Instabis: Animam tantùm dependere à corpore veluti à conditione, non tamen tantùm à causa. Sed Contra I. Ergò hoc addendum fuit in explicandi modo. Secundo, quia causalitas materialis respectu formarum aliter non explicatur, nisi per dependentiam; ergò si anima habet dependentiam ad corpus, habebit causalitatem respectu animæ.

Dico 2. Formas esse educibiles de potentia materiæ nihil aliud est, quam posse fieri connaturales subjecto sustentativo & educi illa dicuntur, quæ sunt a subjecto connaturales sustentante & educitæ esse, quæ scilicet sunt a subjecto connaturales exigente eas sustentare. Hæc non sic fuit ante proposita.

Probatur tamen primò, tum ex refutatione aliarum sententiarum: tum quia non potest alius levior & facilior modus explicari, ut patet examinanti reliquos omnes: tum quia per hunc vitantur omnia inconvenientia, quæ ex superioribus modis sequebantur, & in primis declaratur, animam rationalem non esse educibilem de potentia materiæ vel corporis, quia non fit dependentèr à subjecto sustentativo ejus, licet sit subjectum receptivum illius, nam anima nunquam est sustentabilis à corpore, ex eo quòd habeat perfectam substantiam ex se, ut patet de separata: Deinde explicatur etiam

etiam per alteram partem, quomodo, si Deus immediatè & propriè, per actionem creativam produceret formam vel animam leonis, independentè à materia, quod fieri non implicat, & eam postmodum uniret materiæ subtrahendo suum extraordinarium concursum, quo ipsam produxit: ita ut actum nunc à materia dependeret, adhuc non educetur de potentia ipsius, licèt ab ea nunc dependeat, quia non fit à subiecto sustentante. Deniq; per ultimam partem ostenditur, accidentia Eucharistica esse educta de potentia materiæ, quia licèt actum non sustententur ab ea, nihilominus materia connaturalitèr exigit ea sustentare, & illa connaturalitèr percuti sustentari. Habitus deniq; supernaturales non educuntur, quia non sunt connaturalitèr dependentèr à tali subiecto sustentante, cum prius natura sint producti, quam in materia ponantur.

VI. **Arguitur:** Si educi de potentia materiæ aliud non est, quam produci à subiecto sustentante, sequeretur, quòd materia educeretur, sed hoc est inauditum; ergò: probatur, quia materia tamen benè sustentatur à forma, quam forma à materia, ergò. & negando sequelam, cum sua probatione, quia materia non sustentatur à forma, cum habeat propriam substantiam & existentiam distinctam, ab existentia formæ, deinde licèt etiam extrinsecè aliquatèr, & connaturalitèr ab ea dependeat, non tamen veluti à subiecto, omnis autè eductio habetur à subiecto, deniq; non fit dependentèr à forma, cum prius forma creetur, quæ prioritas facit, ut à forma nullam habeat dependentiam veluti à sustentante.

QUÆSTIO IV.

An in eodem composito naturali dentur plures formæ subordinatæ? seu, quod idem est, an datur forma corporeitatis?

I. **Quæstio** hæc inter celebriores & controversiores in Scholis realibus una est, & sensus ejus est, utrum in viventibus, præter animam, quæ est ultimata forma viventis, ratione cujus ponitur in determinata aliqua specie, datur adhuc alia forma substantialis, quæ sit incompleta adhuc & subordinata alteri, quæ vivens ultimatè constituit & complet, & in hoc sensu duplex est sententia è diametro sibi contraria, dico in hoc sensu, quæ olim fuit tertia aliqua Auctore Avicenna, quæ in omnibus omnino corporibus, sive compositis & mixtis, sive simplicibus, animatis & inanimatis ponebat aliquam formam Physicam, specie ab aliis distinctam, cujus munus erat, tribuere composito substantiali esse corporeum; sed hæc nunc omnibus odiosa sunt. Prima sententia, quæ nunc celebris est, negativa est Divi Thomæ 2. de Anima t. 4. Cajetani, Capreoli, Suarez, Averla & totius Scholæ Thomistarum, qui omnes uno ore negant, dari in viventibus formam subordinatam animæ, quæ sit corporeitatis. Altera sententia est, Affirmativa & Scoti 4. d. 11. q. 3. n. 29. Richardus F. Amandi Hiermann Physica.

Majornius, Ant. Andreas, Cavellus, Faber, Zabarella, Maftrius, Morifanus, Raguseus, Mercen. Pontius, uno verbo omnes Scotistæ & plures Recentiores, tum ex Jesuitis Dondinus, Conning, Tanner, Murcia, Lalemandetus, ita ut Comptonius fateatur, hæc sententiam maxime inter omnes invaluisse, ut proinde vel ex sinistro affectu & cavillandi libidine, vel ex inconsideratione dicat Arriaga disp. 3. Phys. Sect. 6. sub Sect. 1. Nullum in Hispania eam defendere, nec ex professo oppugnare, in Italia pauci in his partibus (id est Germaniæ) varissimi, in quibus ergò Scholæ, inquit Hispano supercilio, invaluit? Sed vel inconsideratè, vel invidiosè ista dixit, nam in duabus florentissimis Academiis, Salmanticensi & Complutensi, ipsa tuetur & defenditur doctrina Scoti, ut prior decreto veterit, ne Doctores sui aliquid extraneum sententiæ Scoti insererent, in Italia si vidisset Ticinum Patavium, & alias Universitates, ubiq; hujus sententiæ propugnatores & defensores deprehendisset, ita ut Bannes dicat 1. de Generat. q. 8. Quorū Theologi & Physici, & Metaphysici sunt, contra Divum Thomam conjurasse, videntur; Maftrius verò clarè deducit Disp. 5. de generatione q. 3. a. 1. Ex quatuor Philosophicis Scholis Averroistarum, Thomistarum, Scotistarum, & Nominalium tres ferè nostram sententiam sectantur, & petit Arriaga in quibus Scholæ invaluit. Audiat etiam de hac opinione Thomas Argent. qui ait: Ita est opinio omnium Doctorum de Angliâ, & aliquorum Parisiensium, & tamen audeo dicere, eam non invaluisse, sed hæc paulò fufius, quam intenderam; ad rem ipsam progrediendo resolutivè respondeo ad quæstionem &

Dico: In viventibus datur forma subordinatæ, seu in animatis præter animam datur forma corporeitatis. Hæc est verè in Scholis celebris sententia, & apud Scotistas universalissimè recepta, & à pluribus aliis tam secularibus, quam Ecclesiasticis, ut patet ex paulò ante dictis.

II. Datur forma corporeitatis.

Probatur itaque Conclusio primò Authoritate Sanctorum Doctorum nostrorum; Divi Augustini tract. 49. in Joannem; ubi ait: Resuscitavit (Dominus) putentem Lazarum, sed tamen in putente cadavere, erat forma membrorum; & lib. de vera Religione cap. 11. Corpus habet aliquam speciem (id est formam) sine quâ corpus non est, & lib. 2. Soliloq. cap. 18. dicit: Corpus aliqua forma & specie continetur, quam si non haberet, corpus non esset, si veram (id est animatam) animus esset lib. de Immort. 8. ait: Corpori non potest accidere, ut etiam ea specie privetur, quâ corpus est. Item lib. 3. Trinit. cap. 2. inquit: Et certe in corpore humano, quædam moles carnis & forma species, & ordo; distinctioq; membrorum; & temperatio valetudinis; hoc corpus inspirata anima regit, eademq; rationalis; ergò materia prima non accipit esse corporis; carnis, &c; per animam rationalem; sed hoc esse ab aliquo alio habet; consequenter datur forma corporeitatis constituens materiam primò in

